

Actualiteiten waterrecht

mr. dr. ir. Jasper van Kempen

VMR-actualiteitendag 30 maart 2023

**Universiteit
Utrecht**

*Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat*

Projectplan Waterwet: hoe zat het ook alweer?

J.J.H. van Kempen, 'Actualiteiten waterrecht 2018/2019', *MenR* 2019/103,

J.J.H. van Kempen, 'Actualiteiten waterrecht 2019-2021', *MenR* 2021/48

- Een projectplan moet (en kan uitsluitend) gericht zijn op de doelstellingen voor het waterbeheer, zoals genoemd in art. 2.1 Wtw, en moet (dus) ook nodig zijn met het oog op die doelstellingen
- De uitvoering van een projectplan mag negatieve gevolgen hebben voor de belangen van derden, maar moet wel een beschrijving daarvan bevatten, evenals van de (mogelijk) te treffen voorzieningen, gericht op het ongedaan maken of beperken daarvan en van de mogelijkheden er zijn om een financiële vergoeding te krijgen voor schade die niet kan worden voorkomen
- Als Awb-besluit geldt voor het projectbesluit o.a. ook een belangenafweging op grond van art. 3:4 Awb
- Bij deze afweging komt de beheerder beleidsruimte toe. De rechter toetst deze belangenafweging terughoudend door zich te beperken tot de vraag of de beheerder in redelijkheid heeft kunnen komen tot vaststelling van het projectplan
- Bij aanleg, verlegging of versterking van een primaire waterkering:
  - projectplan niet appellabel
  - (appellabel) goedkeuringsbesluit door GS
  - toetsingskader: weigering alleen wegens strijd met het recht of het algemeen belang

Jurisprudentie toetsingskader projectplan: overzicht

Over projectplan:

- Rb Amsterdam 13 juni 2022, ECLI:NL:RBAMS:2022:3342
- ABRvS 6 juli 2022, ECLI:NL:RVS:2022:1909
- Rb Oost-Brabant 17 november 2022, ECLI:NL:RBOBR:2022:5075
- Rb Zeeland-West-Brabant 11 januari 2023, ECLI:NL:RBZWB:2023:171
- Rb Zeeland-West-Brabant 13 januari 2023, ECLI:NL:RBZWB:2023:186
- Rb Overijssel 18 januari 2023, ECLI:NL:RBOVE:2023:159
- Rb Overijssel 9 februari 2023, ECLI:NL:RBOVE:2023:482

Over goedkeuringsbesluit:

- ABRvS 1 juni 2022, ECLI:NL:RVS:2022:1561
- ABRvS 8 juni 2022, ECLI:NL:RVS:2022:1603
- ABRvS 7 september 2022, ECLI:NL:RVS:2022:2623
- ABRvS 7 december 2022, ECLI:NL:RVS:2022:3619
- ABRvS 22 februari 2023, ECLI:NL:RVS:2023:677
- ABRvS 15 maart 2023, ECLI:NL:RVS:2023:1043

‘Strijd met het recht’ maar: specialiteitsbeginsel

ABRvS 7 december 2022, ECLI:NL:RVS:2022:3619:

- *‘De vragen of voor de uitvoering van het project een ontheffing op grond van het soortenbeschermingsregime in de Wnb nodig is, en zo ja, of deze ontheffing kan worden verleend, [komen] in beginsel aan de orde (...) in een procedure op grond van de Wnb’*
- *‘Dat doet er niet aan af dat het college het projectplan niet heeft kunnen goedkeuren indien en voor zover zij op voorhand redelijkerwijs heeft moeten inzien dat het soortenbeschermingsregime in de Wnb aan de uitvoerbaarheid van het project in de weg staat’*

Rechtbank Overijssel 9 februari 2023, ECLI:NL:RBOVE:2023:482:

- *‘De rechtbank is met verweerder van oordeel dat de bezwaren van eiser met betrekking tot de esthetische aspecten van de nieuwe stuw voor het overige aan de orde kunnen komen bij de procedure betreffende de omgevingsvergunning, waarbij een welstandsbeoordeling plaatsvindt’*

Een op een kering gelegen weg

ABRvS 1 juni 2022, ECLI:NL:RVS:2022:1561:

- Uitvoerige beoordeling van de maatgeving van de weg

ABRvS 24 augustus 2022, ECLI:NL:RVS:2022:2474, MenR 2022/110, m.nt. J.S. Kramer & R.L. Langeveld:

- *‘Het college is in het kader het opstellen van een projectplan niet bevoegd maatregelen te treffen in het kader van de weginrichting. Dit is de bevoegdheid van de wegbeheerder’*

ABRvS 14 december 2022, ECLI:NL:RVS:2022:3757, AB 2023/45, m.nt. J.J.H. van Kempen:

- *‘De rijbaan maakt onderdeel uit van het waterstaatwerk en derhalve doet de verleende omgevingsvergunning voor de rijbaan er niet aan af dat het waterstaatwerk in strijd met het projectplan (...) is aangelegd’*

Uitvoering projectplan: detailniveau

ABRvS 1 juni 2022, ECLI:NL:RVS:2022:1561:

- *Het detailniveau van het projectplan moet de effecten in beeld brengen en voldoende rechtszekerheid voor belanghebbenden bieden*
- *In het projectplan kan enige flexibiliteit worden geboden bij de definitieve uitvoering van het werk, maar die mate mate van flexibiliteit moet toereikend worden omschreven*
- *Alles in de verdere uitvoering moet zijn grondslag vinden in het projectplan*

ABRvS 14 september 2022, ECLI:NL:RVS:2022:2689:

- *Het college mag de aannemer enige flexibiliteit bieden bij de definitieve uitvoering van het werk, bijvoorbeeld om gebruik te kunnen maken van de kennis die bij de aannemer aanwezig is*

ABRvS 30 maart 2022, ECLI:NL:RVS:2022:945:

- *Als project toch anders wordt uitgevoerd om belanghebbenden niet te schaden, dan moet het projectplan alsnog worden gewijzigd. Dat kan niet in stand blijven met als argument dat belanghebbenden niet zijn benadeeld, omdat het (foute) projectplan het mogelijk maakt de werkzaamheden alsnog (fout) uit te voeren*

Uitvoering projectplan: gedoogplichten

Art. 5.24 Wtw:

- *De beheerder kan, voor zover dat voor de vervulling van zijn taken redelijkerwijs nodig is, rechthebbenden ten aanzien van onroerende zaken de verplichting opleggen om de aanleg of wijziging van een waterstaatswerk en de daarmee verband houdende werkzaamheden te gedogen, wanneer naar zijn oordeel de belangen van die rechthebbenden onteigening niet vorderen.*
- *de beschikking waarbij de gedoogplicht wordt opgelegd, wordt ten minste twee weken voor aanvang aan de rechthebbenden bekendgemaakt (jo. art. 5.21 lid 1 Wtw)*

Rb Rotterdam 4 oktober 2022, ECLI:NL:RBROT:2022:8314, MenR 2022/131, m.nt. P.E. Lindhout:

- *Het uitgangspunt van de wetgever is dus weliswaar dat een gedoogplicht vooraf wordt opgelegd en bekendgemaakt aan de rechthebbende, maar de rechtbank ziet in de Memorie van Toelichting bij de Waterwet (...) geen aanknopingspunten voor het oordeel dat deze termijn betekent dat het verweerder niet is toegestaan om, indien bepaalde omstandigheden daartoe nopen, na aanvang of na afloop van de werkzaamheden in verband met de aanleg of wijziging van het waterstaatswerk een gedoogplicht op te leggen.*
- *In casu: gedoogplicht vijf (!) jaar na afloop van werkzaamheden opgelegd*

Beroepsmogelijkheden

Varkens-in-Nood-jurisprudentie:

- *Art. 6:13 Awb: geen beroep kan worden ingesteld door een belanghebbende aan wie redelijkerwijs kan worden verweten dat hij geen zienswijzen naar voren heeft gebracht*
- *ABRvS 14 april 2021, ECLI:NL:RVS:2021:786: in alle gevallen waarin in omgevingsrechtelijke zaken (onder andere zaken over besluiten op grond van de Waterwet) de uitgebreide uov is toegepast, zal het bepaalde in artikel 6:13 van de Awb niet worden tegengeworpen aan belanghebbenden*
- *Dus ook als geen zienswijzen bij projectplan zijn ingediend, is beroep tegen projectplan mogelijk door belanghebbenden. Zie Rb Overijssel 9 februari 2023, ECLI:NL:RBOVE:2023:479 en ECLI:NL:RBOVE:2023:482*

ABRvS 20 april 2022, ECLI:NL:RVS:2022:1161, AB 2023/23, m.nt. J.J.H. van Kempen:

- *Art. 5.13 Wtw: Tegen een provinciaal goedkeuringsbesluit kan geen beroep bij de bestuursrechter worden ingesteld door een belanghebbende aan wie redelijkerwijze kan worden verweten dat hij geen zienswijzen naar voren heeft gebracht tegen het ontwerp van het projectplan waarop de goedkeuring betrekking heeft*
- *Afdeling: art. 5.13 lid 1 Wtw ligt in het verlengde van art. 6:13 Awb en is qua strekking daarmee geheel vergelijkbaar. Daarmee is ook de hierboven genoemde afdelingsuitspraak van 14 april 2021 van overeenkomstige toepassing op art. 5.13 lid 1 Wtw*

Handhaving van projectbesluiten (en peilbesluiten)

Verzoek om handhaving van een projectplan (art. 5.4 Wtw) is mogelijk

- *(zie bijv. ABRvS 14 december 2022, ECLI:NL:RVS:2022:3757, AB 2023/45, m.nt. J.J.H. van Kempen)*

Verzoek om handhaving van een peilbesluit (art. 5.2 Wtw) is ook mogelijk

- *(zie bijv. ABRvS 24 augustus 2022, ECLI:NL:RVS:2022:2464)*

Bevoegd gezag onder de Wtw

- *De beheerder heeft tot taak zorg te dragen voor de bestuursrechtelijke handhaving van het bij of krachtens hoofdstuk 5 bepaalde, voor zover betrekking hebbend op de door hem beheerde watersystemen en de daarbij behorende beschermingszones (art. 8.1 lid 1 Wtw)*

Bevoegd gezag onder de Ow

- *In de overige gevallen berust de bestuursrechtelijke handhavingstaak bij het college van burgemeester en wethouders (art. 18.2 lid 5 Ow)*

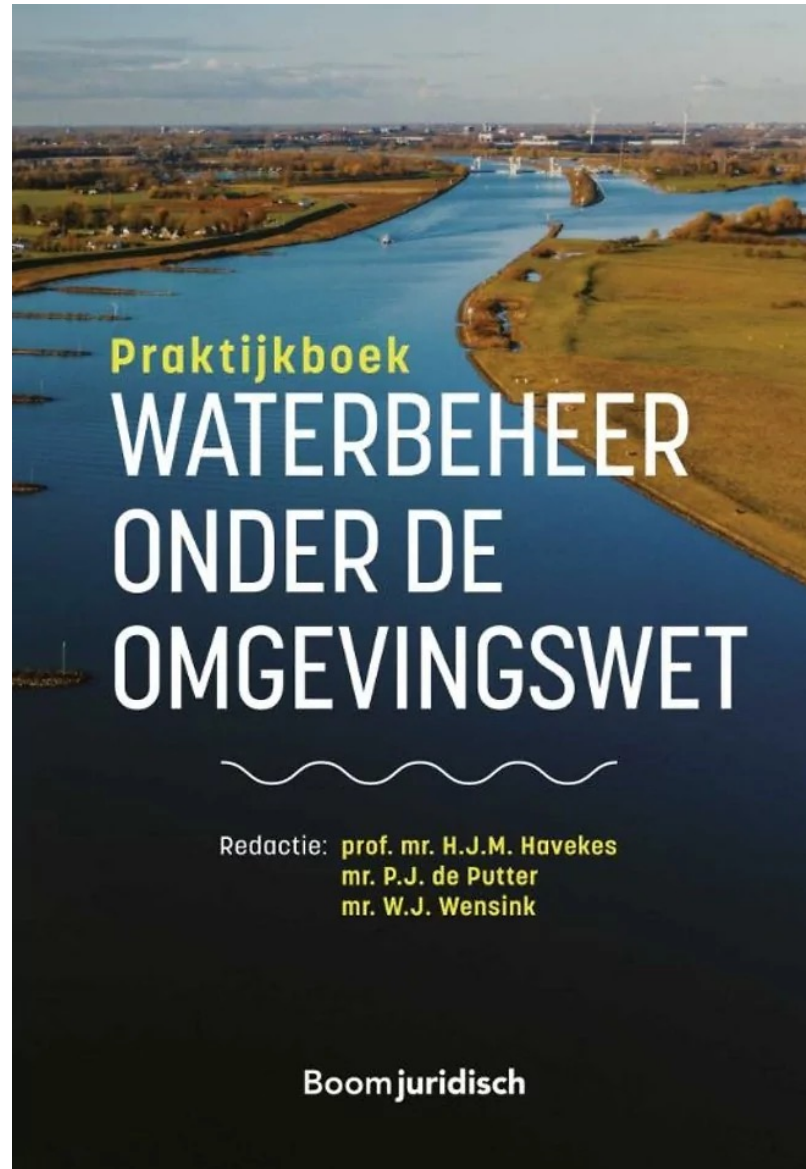
Dit gaat dus mis

- *‘De regering deelt deze analyse niet (...). Een peilbesluit betreft geen regel over het verrichten van activiteiten en is niet voor eenieder verbindend. Het is een besluit van algemene strekking dat alleen bindend is voor de betreffende waterbeheerder (waterschappen en Rijk). Deze moet zorgdragen voor de uitvoering en het treffen van maatregelen. Voor gevallen waarin die beheerder daarin tekortschiet, kan interbestuurlijk toezicht aan de orde zijn.’ (Antwoord van de minister van BZK op Schriftelijke vragen van de leden van de vaste commissies voor Infrastructuur, Waterstaat en Omgeving en voor Economische Zaken en Klimaat/Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2023Z03593)*

Wijziging Waterwet

- **Art. 2.10 Wtw:** ‘Normen voor de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen worden vastgesteld krachtens hoofdstuk 5 van de Wet milieubeheer, in overeenstemming met het stelsel van milieudoelstellingen, opgenomen in artikel 4 van de kaderrichtlijn water’
- **ABRvS:** Dit is een exclusieve opdracht tot normstelling voor de waterkwaliteit. Normen voor de waterkwaliteit die niet krachtens H5 Wm zijn vastgesteld, mogen niet bij vergunningverlening gebruikt worden (ABRvS 9 december 2020, ECLI:NL:RVS:2020:2888, ECLI:NL:RVS:2020:2932 en ECLI:NL:RVS:2020:2931, AB 2022/39, m.nt. H.F.M.W. van Rijswick, *MenR* 2021/30, m.nt. S. Handgraaf)
- **Regering:** dit is onwenselijk want maakt het gebruik van beleidsmatig vastgestelde en door het RIVM gepubliceerde waterkwaliteitsnormen en zelfs brongerichte eisen, onmogelijk. Dit doet afbreuk aan de effectieve bescherming van de waterkwaliteit die door het huidige gedifferentieerde stelsel van normstelling als geheel wordt geboden
- **Voorstel van wet:** ‘Wijziging van de Waterwet (normstelling voor de waterkwaliteit)’ schrapt art. 2.10 Wtw (*Kamerstukken II* 2022/23, 36316). Nu aanhangig.
- En de **Omgevingswet** dan? Uit de beslisnota: ‘De tijd dat de voorgestelde wijziging direct effect zal hebben is naar verwachting (...) kort. (...) Van belang is ten slotte dat de memorie van toelichting onderbouwt dat de gewenste praktijk van normstelling ook onder de Omgevingswet kan worden voortgezet. De vraag kan namelijk opkomen of de eerder bedoelde uitspraak van de Raad van State ook gevolgen heeft voor normering onder de Omgevingswet. Daar zijn – gezien enkele bepalingen van die wet – inderdaad vraagtekens bij te plaatsen. Daarom is in overleg met BZK besloten via dit wetsvoorstel de beoogde interpretatie van het komende recht uitvoeriger vast te leggen.’

Leestip

Praktijkboek
**WATERBEHEER
ONDER DE
OMGEVINGSWET**

Redactie: prof. mr. H.J.M. Havekes
mr. P.J. de Putter
mr. W.J. Wensink

Boomjuridisch